

Eerste Belgische strandvondst van de gravende kreeft *Upogebia deltaura* (Leach, 1815)

Marie-Thérèse Vanhaelen

Op 14 maart 2005, een week na de strenge vries- en sneeuwperiode die zich deze winter in een groot deel van Europa en zelfs in Noord Afrika had laten gevoelen en ook de Belgische kust trof, vond Mark Jacobs in Sint Idesbald, ter hoogte van de zeilclub in de vloedlijn een eigenaardig kreeftje. Het was een soort die hij nog nooit eerder gezien had. Het was duidelijk geen vervelling; maar een dood dier, wit en oranje van kleur van ongeveer 6,5cm lang. Mark determineerde de vondst aan de hand van Hayward & Ryland (1996) als *Upogebia deltaura*. Hij meldde de vondst, samen met fotomateriaal, aan Francis Kerckhof, die de determinatie bevestigde. De soort onderscheidt zich van gelijkaardige soorten door het ontbreken van een tand op de rand van de oogkas en het afgeronde en behaarde rostrum. De robuuste, gelijke schaarpoten ontbraken helaas bij deze vondst.

Bij ons weten is dit kreeftje nooit eerder op het Belgische strand gevonden. Volgens Hayward & Ryland (1996) kan *U. deltaura* tot 8 cm uitzonderlijk zelfs tot 15 cm lang worden. *U. deltaura* is een gravende kreeft die ingegraven leeft vanaf de laagwaterlijn tot een diepte van 40m en ze gebruikt hangen van andere dieren. De soort zou algemeen voorkomen langs alle Britse kusten, ze wordt dikwijls samen aangetroffen met de veel kleinere – tot max. 5 cm - *Upogebia stellata*. Verder komt *U. deltaura* voor van Noorwegen tot Spanje en in de Middellandse en de Zwarte Zee. In de zuidelijk Noordzee is *U. deltaura* volgens Holthuis en Heerebout (1986) algemeen buiten de kust.

Een gelijkaardige soort is *Callianassa tyrhena* daarvan spoelde er op 10 mei 2001 een vervelling aan op het Koksijdse strand (Vanhaelen, 2001). En *Callianassa subterranea* bleek algemeen in het zand dat onlangs te Oostende opgespoten werd en afkomstig was van de noordelijke Kwinte Bank. Gravende kreeften van het geslacht *Upogebia* en *Callianassa* zijn dus niet zeldzaam maar door hun (diepgravende) levenswijze worden ze echter door de hangbare bemonsteringstechnieken (zoals Van Veen grijpers) onderbemonsterd zodat verkeerdelijk de indruk kan ontstaan dat deze dieren zeldzaam zouden zijn. Toch blijven aangespoelde exemplaren van dergelijke gravende kreeften een rariteit op onze stranden.

Foto: *Upogebia deltaura*

Literatuur

- HAYWARD, P.J. & RYLAND, J.S., (1996). Handbook of the Marine Fauna of North-West Europe. Oxford: Oxford University Press, 800p.
- HOLTHUIS, L.B. & G.R. HEEREBOUT, 1976. De Nederlandse Decapoda. Wet. Meded. K.N.N.V., 111: 1-56.
- VANHAELLEN, M.-TH., 2001. Het gravend kreeftje *Callianassa tyrrena* (Petagna) aangespoeld op het Koksijds strand. De Strandvlo, 21(4): 147-149.

**Ter Yde I
8670 Oostduinkerke**